

BARLANGI IDEGENVEZETŐ

SZAKMAISMERTETŐ INFORMÁCIÓS MAPPA

Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program
(HEFOP) 1.2 intézkedés

„Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztése”

BARLANGI IDEGENVEZETŐ

Feladatok és tevékenységek

Hogyan alakultak ki és mit rejtenek a barlangok?

A föld felszínére hulló csapadékvíz a sziklarepedésekben lefelé szivárog, és a föld mélyéből feltörő forrásokkal együtt oldja, szállítja az útjában lévő mészkövet, majd lassan, évezredek alatt barlangjáratokat alakít ki. A barlangok az emberiséggel egyidősek, hozzávetőleg három-négyszázezer évesek.

A barlangokban abszolút sötétség, állandó hőmérséklet és állandó páratartalom van. Mintha egy pillanatra megállna az idő: a barlang mélye dermedt, nyugodt, néma, titokzatos. A barlang olyan, mint egy föld alatti múzeum. Ha évezredek előtt belekerült egy élőlény, amelynek éppen megfelelt a barlangi milió, megtartotta azt a maga ősi állapotában az azonos körülmények erejével, míg kint a felszínen rohant az idő, pusztultak és változtak a fajok. Ha állati vagy emberi csont került bele, bevonta, eltemette agyagával és megtartotta számunkra olyan épen és torzulás nélkül, mintha csak tegnap óta őrizné.

Szerencsés kutatók megtalálták ámulatba ejtő művészi megnyilvánulásait is sziklakarcok, többszínű falfestmények és csodálatosan szép szobrok képében.

Végül megtaláljuk magának az ősembernek csontjait, amelyekből el tudjuk képzelni az évszázadek előtt élt ember-előd pontos képét. Maga a barlang pedig a földkéreg szerves része, természetes feltárást képez a hegységek belsejébe. Bennjárva belepillantunk a hegy geológiai és kőzettani rejtelseibe, a szilárd földburokba.

A barlangi idegenvezető ide, ebbe a csodálatos, titokzatos világba kalauzol bennünket, látogatókat.

Melyek a jellemző feladatok, tevékenységek ebben a szakmában?

A barlangi idegenvezető feladata, hogy az idegenforgalom számára kiépített és a turista forgalom számára megnyitott barlangok látogatóit szakszerűen vezesse, illetve számukra tájékoztatást nyújtson. A nagyközönség számára bemutatandó barlangokban meghatározott

nagyságú látogatócsoportokat vezethet. Például ezek a csoportok lehetnek egy-két fős, de akár nyolcvanfős csoportok is.

A barlangi idegenvezető feladata a látogatók szakszerű tájékoztatása a bemutatott barlangról és a barlangokról általában. Feladata továbbá, hogy a látogatók kérdéseit megválaszolja. A barlanglátogatás során a látogatók biztonságát és a barlang védelmét is biztosítja.

Az idegenvezető legfontosabb tevékenysége, hogy a barlang üzemelési szabályzatában rögzített nagyságú látogatócsoportokat végigvezesse a barlang túraútvonalán. A meghatározott megállóhelyeken a barlang(ok) keletkezésével, történetével, formakincsével, élővilágával, klímájával, különlegességeivel (pl. ősrégészet, őszállattan) kapcsolatos, szakmailag helytálló tájékoztatást kell adni, közérthetően, szabatos előadásban. A látogatók kérdéseire igényes, kielégítő választ kell adni. A barlangi látogatás során a barlang bemutatását szolgáló létesítményeket (világítási rendszer, hangszórók, fényjáték stb.) a barlangi idegenvezetőnek előírások szerint kezelnie, üzemeltetnie kell. Néha a belépőjegyeket is neki kell kezelnie illetve ellenőriznie.

A barlangi idegenvezetőnek az idegenvezetésen túl feladata a baleset-megelőzés. A látogatók biztonsága érdekében folyamatosan és rendszeresen figyelemmel kell kísérnie a barlang természetes eredetű veszélyforrásainak (pl. kőzetpergés, árvíz), valamint a mesterséges berendezések (betonjárdák, lépcsők, létrák, korlátok, világítási rendszer) állapotát. A hiányosságokat, változásokat azonnal jelentenie kell, illetve az elhárítás érdekében szükséges intézkedéseket meg kell tennie. A baleset-megelőzés érdekében a látogatók figyelmét fel kell hívni a látogatás során betartandó biztonsági, baleset-megelőzési előírásokra.

Milyen anyagokkal, eszközökkel kell dolgoznia?

A barlangi idegenvezető legfontosabb munkaeszköze a barlangokról való tudása és kommunikációs, előadói képessége, amivel ismereteit átadja a látogatóknak. A barlang természeti képződmény, ahol magas (96-98 %-os), állandó páratartalom, alacsony (+10°C) állandó hőmérséklet uralkodik. Ennek megfelelően kell öltözködni: kényelmes, nedvesség és hideg ellen védő ruházatba. Célszerű vízhatlan kabátot, zárt, kényelmes cipőt viselni. A

ruházat nemcsak véd, hanem jó megjelenést is kell, hogy biztosítson viselőjének, ezért legyen esztétikus, tiszta. A barlangban abszolút sötétség uralkodik, ezért fontos, hogy az idegenvezető a túrákra vigyen akkumulátoros lámpát, amit a világítóberendezések hibája esetén használni tud. Fontos munkaeszközei továbbá a barlang kulcsai is, amivel nyitja, illetve zárja a barlang be- és kijáratát. A barlangban különböző technikai berendezések is vannak (világítás, fényjáték, zenét szolgáltató berendezések, stb.), amelyek működtetését is az idegenvezető végzi különböző távirányítókkal vagy kapcsolókkal.

Hol végzi a munkáját?

A barlangi idegenvezető munkahelye maga a barlang,. A barlangoknak állandó klímája van. Ez a klíma kedvez a légúti megbetegedésben szenvedőknek, elsősorban az asztmás betegeknek. Több barlangot gyógyászati célokra is használnak. A barlangokban sok vizes hely van, patakok, erek. Nemegyszer a barlangban tartózkodók lába alatt is víz folyik, a fejükre is víz csöpög, ezért célszerű viselet a gumicsizma, overall.

A barlangok térbeli jellemzői igen változatosak: hatalmas üregek, keskeny járatok, emelkedők, lejtők, lépcsők, hidak, döngölt agyag, sziklák, cseppkövek színesítik a munkakörnyezetet. Komoly balesetveszélyes helyszíneken kell dolgoznia és nemcsak a saját, hanem a vendégek épségére is vigyáznia kell!

Munkája során kikkel kerül kapcsolatba, kikkel van dolga?

A barlangi idegenvezető a látogatócsoportokat egyedül vezeti, de munkája során rengeteg emberrel kerül kapcsolatba, barlanglátogatókkal, turistákkal.

Munkakapcsolatban van a barlang munkatársaival: kutatókkal, karbantartókkal, idegenvezetőkkal, a nemzeti parkok munkatársaival, adminisztrációt végző dolgozókkal (pl.: jegypénztárossal).

Követelmények

Milyen fizikai igénybevétellel, megterheléssel jár a munkavégzés?

A barlangi idegenvezető naponta több órán keresztül, sok-sok kilométer gyalogutat tesz meg változatos természeti közegben (pl.: hasadékok, sziklák, meredek emelkedők). Nem ritka, hogy 1000 lépcsőn is kell menni egy-egy út alatt. Fizikai terhelése jelentős, különösen a mozgásszervekre vonatkozóan.

Milyen környezeti ártalmakkal, hátrányokkal járhat a szakma gyakorlása?

A szakma gyakorlása közben a leggyakoribbak a nyári hónapokban előforduló megfázásos betegségek, különböző arcüreg, homloküreg-gyulladások, illetve felső légúti gyulladások (pl.: hangszálgulladás). Ennek az az oka, hogy a nyári melegben hirtelen egy hűvösebb közegbe érve könnyebben megfázhatunk. A nagy páratartalom és az alacsony hőmérséklet más betegségekre is hajlamosít, mint pl.: ízületi bántalmak.

A balesetveszély is gyakoribb; törések, zúzódások, ficamok fordulhatnak elő.

A munka fizikai károsító tényezői mellett a pszichés terhelés is megjelenhet. A barlangi idegenvezető igen felelősségteljes munkát végez. Gyakran előfordul, hogy beteg, idős emberek rosszul mérik fel fizikai teherbíró képességüket és vállalkoznak olyan barlangi sétákra, amelyek fizikailag megterhelik őket, ezért rosszul lesznek. Az is előfordulhat, hogy valakit a csoportban baleset ér: törés, ficam, zúzódás. Ilyenkor a barlangi idegenvezetőnek kell megoldania a beteg felszínre juttatását a legrövidebb időn belül. Az állandó fokozott figyelem a vendégekre, a felelősség súlya, jelentős pszichés stressz forrás ebben a szakmában.

Milyen egyéb tulajdonságok megléte kedvező ebben a szakmában?

Fizikai teherbíró képesség, állóképesség fontos, mert a hosszú órákon át tartó fizikai terhelést változatos természeti közegben, magas páratartalomban és alacsony hőmérsékletben bírni kell. A vendégek figyelmét több órán keresztül le kell kötni. A barlangokról az információkat érdekesen, szabatos stílusban, megfelelő tempóban, hangerővel kell előadni. Fontos, hogy megfelelő szókinccsel rendelkezzen. Az idegenvezetés során sokféle kultúrájú, érdeklődési körű és életkorú emberekkel kell kapcsolatot teremteni, vezetni őket, kommunikálni velük. A távolságot, az emberek mozgását pontosan fel kell mérnie ahhoz, hogy a csoportokat figyelmével követni tudja.

Milyen tantárgyakban kell jó eredményt elérni ehhez a szakmához?

A barlangi idegenvezetés földrajzi, geológiai, és történelmi ismeretekre épül.

Ezekből a tantárgyakból érdemes jól teljesíteni. Az idegen nyelv ismeret kiváló szintje segíti a szakma elsajátítását.

Milyen érdeklődési kör a legelőnyösebb ebben a szakmában?

A barlangi idegenvezető szakmát annak ajánljuk, akinek fontos, hogy szép természeti környezetben, változatos munkát végezzen. Nincs egyforma idegenvezetés. Ahány csoport, annyiféle ember és annyiféle út. Fontos, hogy aki ezt a pályát választja, szeressen másokat irányítani, vezetni.

A szakmában meghatározó, hogy sok mozgást igényel, és természeti környezetben kell dolgozni. Aki szeret előadni, kommunikálni, másokat magával ragadni történeteivel, az örömét találja a barlangi idegenvezetésben.

Miért szép és vonzó ez a szakma?

A barlangi idegenvezetők a barlangok szerelmesei. Aki egyszer lejutott már a föld alatti csodálatos világba, az könnyen megértheti, hogy mitől szép ez a pálya. A barlang mindig rejt valami felfedezni, rácsodálkozni való szépséget, amit öröm megosztani másokkal. Nagyszerű érzés otthon lenni, tájékozottnak lenni egy olyan helyen, ami az emberek többségének nem mindennapi, csak szabadságuk alatt megengedhető élmény.

Szakképzés

A **képzés célja** olyan szakemberek képzése, akik vezetést és tájékoztatást nyújtanak az idegenforgalom számára kiépített és a turistaforgalom számára megnyitott barlangok látogatói számára.

Előképzettség

A szakképesítés megszerzésének előfeltétele a középiskola utolsó évfolyamának elvégzése. A képzésben való részvétel szakmai egészségi alkalmassági vizsgálathoz kötött.

Képzési idő

A tanfolyami rendszerű képzés 60 százalékában gyakorlati oktatás folyik. A képzési idő maximum 300 óra.

A szakképesítés során oktatott elméleti és gyakorlati ismeretek
barlangföldtan, Barlangok élővilága, barlang, mint régészeti lelőhely, Barlangokra vonatkozó jogi szabályozás, Barlangvédelem, Természetvédelem szervezete, Földünk jelentősebb karszterületei és barlangjai, Magyarország karsztvidékei és barlangjai, a barlangok idegenforgalmi kiépítése és üzemeltetése, barlangi mentés, mentőszolgálat, beszédtechnika, előadásmód, pénzügyi, elszámolási szabályok.

A szakképesítés vizsgakövetelménye

A szakmai vizsga gyakorlati és szóbeli részekből áll.

A vizsgázóknak gyakorlati vizsgát kell tenniük túravezetés tárgyából meghatározott túraútvonal bejárása során.

A szóbeli vizsgán a részletes követelményekben meghatározott ismeretekről és azok alkalmazási készségéről kell számot adni, különösen: idegenvezetés, természetvédelem, barlangvédelem, baleset-megelőzés, munkavédelem témakörökben.

A vizsgázóknak munkavédelem témakörben az általános munkavédelmi szabályokon túl a magyarországi idegenforgalmi és turista jellegű barlangokra vonatkozó munkavédelmi szabályok ismeretéről is számot kell adniuk.

A szakképesítés OKJ azonosító száma: 52 7872 01

Kapcsolódó foglalkozás

Idegenvezető

Egyéb idegenforgalmi ügyintézők

A szakmával kapcsolatos további információk részletesen a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet: www.nive.hu honlapján található, Szakképzési dokumentumok címszó alatt.

Szakmai gyakorlat és szakmai továbbképzés az Európai Unióban

Az alábbi honlapon különböző nemzeti és nemzetközi oktatási-képzési pályázati programok találhatóak. Így többek között az Európai Bizottság Socrates oktatási, és Leonardo da Vinci szakképzési programjai, valamint a felsőoktatásban résztvevők közép-európai CEEPUS programja.

A honlap információt nyújt a felsőoktatási rendszereket támogató Tempus III. és az Erasmus Mundus programokról, valamint az Európai Unió Kutatási és Technológiafejlesztési Keretprogramjának lehetőségeiről.

Elérhetőség: www.tka.hu

Kereseti lehetőségek:

Az egyes foglalkozások átlagkereseti statisztikáját – több évre visszamenőleg – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján teszi közzé, a Statisztika menüpontban (egyéni bérek és keresetek statisztikája).

Elérhetőség: www.afsz.hu

Elhelyezkedési lehetőségekről tájékozódhat az Állami Foglalkoztatási Szolgálat kirendeltségein, a www.afsz.hu internetes elérhetőségen, vagy mobiltelefonon a <http://wap.afsz.hu> linken.

Kiadja: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal
Felelős kiadó: Pirisi Károly főigazgató

Ez a kiadvány az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával 2005-ben készült. Aktualizálva 2008-ban.
A jelen dokumentum tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság a tárgyra vonatkozó hivatalos véleményét.